

I følge liste

Deres ref

Vår ref
20/1243

Dato
30. mars 2020

Høring av forslag til endringer i barnevernloven: Kompetanse, varsling til fornærmede eller etterlatte og regulering av bruk av sakkyndige i barnevernet

Barne- og familiedepartementet sender med dette tre separate høringsnotater med forslag til endringer i barnevernloven på høring. Høringsnotatene inneholder forslag til krav om kompetanse og veiledning i barnevernet, regler om varsling til fornærmede eller etterlatte, og regulering av bruk av sakkyndige i barnevernet.

Departementet ber høringsinstansene om å behandle høringsnotatene hver for seg, og at uttalelsen utformes slik at det skilles tydelig mellom høringsnotatene.

1. Høringsnotatet om kompetanse i barnevernet

Kompetansestrategien for det kommunale barnevernet ble lagt frem høsten 2017. I strategien ble det varslet at tydeligere krav til kompetanse og videreutvikling av utdanningene som leder til arbeid i barnevernet skulle utredes. Som del av kompetansestrategien fikk Bufdir i oppdrag å utrede kompetansehevende tiltak i barnevernet, herunder alternative modeller for kompetansekrav, autorisasjon og innretting av masterutdanninger rettet mot arbeid i barnevernet. Direktoratets anbefalinger ble lagt frem i oktober 2019, og har vært en viktig bakgrunn for forslagene i høringsnotatet.

Høringsnotatet inneholder blant annet følgende forslag:

Kompetansekrav

I høringsnotatet foreslår departementet å lovfeste kompetansekrav både for tilsatte i det kommunale barnevernet og i statlige, kommunale og private barneverninstitusjoner.

Når det gjelder det kommunale barnevernet foreslår departementet å stille krav om at tilsatte som skal arbeide med noen nærmere bestemte kjerneoppgaver skal ha barnevernsfaglig eller annen relevant mastergradsutdanning. Kravet foreslås å gjelde fra 2031. Forslaget omfatter også etablering av en egen ordning for de som allerede er tilsatt i det kommunale barnevernet, eller som tilsettes i perioden før 2031. Det foreslås at kompetansekravet også skal kunne oppfylles gjennom en kombinasjon av videreutdanning og arbeidserfaring fra barnevernet. Det foreslås samtidig en ordning med dispensasjon og varig unntak i tilfeller der kommunen ikke lykkes med å rekruttere kvalifiserte kandidater.

Når det gjelder barneverninstitusjonene foreslår departementet at fagpersonell som ansettes i en barneverninstitusjon skal ha relevant bachelorutdanning. Det foreslås samtidig at ledere og stedfortredende ledere i institusjonene skal ha barnevernsfaglig eller annen relevant mastergradsutdanning. Departementet foreslår også å flytte krav til bemanning og kompetanse i barneverninstitusjoner fra kvalitetsforskriften og inn i barnevernloven.

Veiledning av tilsatte og plikt til å tilby veiledet praksis til studenter

Høringsnotatet inneholder også et forslag om å lovfeste kommunenes og institusjonenes generelle ansvar for veiledning av sine tilsatte. Videre foreslår departementet at både den kommunale barneverntjenesten og Bufetat skal ha plikt til å tilby veiledet praksis til studenter dersom en høyskole eller et universitet ber om det.

2. Spørsmål om innføring av varslingsregler i barnevernloven

Det har blitt reist spørsmål om mulighet for innføring av varslingsregler i barnevernloven for å kunne informere fornærmede eller etterlatte om hva som skjer når et barn under 15 år begår en kriminell handling og ivaretas av barnevernet. De opplysningene det er aktuelt å formidle til fornærmede eller etterlatte, er etter dagens regelverk underlagt lovbestemt taushetsplikt. Innføring av varslingsregler i barnevernloven reiser en del særlige problemstillinger, spesielt sett opp mot hensynet til barnets beste og barnevernets rolle.

1. mars 2019 fikk departementet overlevert en utredning fra advokatkollegiet Kindem & Co. Utredningen var laget på oppdrag fra departementet, og skulle besvare om det bør gis regler om varsling fra barneverntjenesten når mindreårige lovbrøyttere forlater en barneverninstitusjon og på nytt er hjemme som deltakere i lokalsamfunnet. Utredningen følger som vedlegg til høringsnotatet.

Departementet har vurdert om det bør innføres regler som åpner for informasjon fra barnevernet til fornærmede eller etterlatte når en person under 15 år har begått et alvorlig lovbrudd og er plassert i barneverninstitusjon. Departementet sender på høring spørsmålet om det bør innføres slike varslingsregler, men har ikke tatt endelig stilling til dette. Departementet har likevel skissert en løsning til hvordan slike regler kan utformes. Det skisserte forslaget er utformet etter ordningen med varsel til fornærmede eller etterlatte i strafferettspleien.

Ifølge det skisserte forslaget kan det gis informasjon om at en ungdom er plassert i barneverninstitusjon når det vil kunne ha betydning for fornærmede eller etterlatte. I vurderingen av om det vil kunne ha betydning, bør det særlig legges vekt på den kriminelle handlingens alvorlighetsgrad. På samme vilkår kan det gis informasjon om visse typer fravær fra institusjonen, når det vurderes som sannsynlig at ungdommen og fornærmede eller etterlatte kan påtreffe hverandre. Det bør likevel ikke gis informasjon hvis det vil være fare for ungdommens egen sikkerhet.

Departementet legger i det skisserte forslaget opp til at fylkesnemnda for barnevern og sosiale saker i forbindelse med spørsmål om plassering av ungdommen i barneverninstitusjon, også skal vurdere om lovbruddet er av en slik alvorlig art at varslingsreglene kommer til anvendelse. Dersom varslingsreglene blir aktuelt, foreslås det at barneverninstitusjonen gir fornærmede eller etterlatte informasjon om plasseringen. Det foreslås videre at under institusjonsoppholdet skal institusjonens leder vurdere om fornærmede eller etterlatte skal få varsel om at ungdommen vil kunne påtreffes ved visse typer fravær. Informasjonen til fornærmede eller etterlatte bør begrenses til et minimum for å ivareta ungdommens sikkerhet og rett til personvern.

3. Regulering av bruk av sakkyndige i barnevernssaker

I en del barnevernssaker benytter barneverntjenesten, fylkesnemnda og domstolen eksterne sakkyndige. Hensikten er å få et godt faglig grunnlag for de beslutninger som tas. De fleste sakkyndige i barnevernssaker er utdannet psykologer, men de kan også ha en annen fagbakgrunn.

Når det innhentes sakkyndige rapporter, kan disse bli en sentral del av avgjørelsesgrunnlaget. Derfor er det særdeles viktig at bidrag fra sakkyndige holder en god faglig standard. Det er ønskelig med en regulering som kan styrke det formelle rammeverket rundt sakkyndigoppdraget for å heve kvaliteten og styrke tilliten til det sakkyndige arbeidet og til avgjørelsesorganenes beslutninger.

I høringsnotatet foreslår departementet å gi en forskriftshjemmel om at det kan gis bestemmelser om krav til sakkyndiges mandater, rapporter og egenerklæringer.

Nærmere forskriftsbestemmelser vil bli utarbeidet senere, og vil sendes på alminnelig høring.

Høringsfrist og innsending av høringsuttalelse

Høringsfristen er 30. juni 2020. Høringsinstanser som har behov for lengre høringsfrist, bes om det innen høringsfristen. Anmodninger om forlenget høringsfrist vil bli imøtekommet så langt det er forenelig med departementets videre arbeid med saken. Høringsnotatene er også å finne på departementets nettside. Høringsuttalelser skal avgis digitalt på departementets nettside på regjeringen.no. Dette gjøres under "Send inn høringssvar" (grønn knapp) lenger ned på siden.

Liste over høringsinstanser følger vedlagt. Departementet ber høringsinstansene vurdere om saken bør forelegges underordnede organer eller andre som ikke er nevnt på listen.

Eventuelle spørsmål knyttet til høringsnotatene kan rettes til:

Kompetanse i barnevernet: Christian Henningsen, telefon 22 24 24 14 eller epost cfh@bfd.dep.no.

Varsling til fornærmede eller etterlatte: Margrethe Hannevik Harestad, telefon 22 24 25 49 eller e-post mha@bfd.dep.no.

Regulering av bruk av sakkyndige i barnevernet: Ragnhild Gjersøyen, telefon 22 24 26 41 eller epost rab@bfd.dep.no.

Videre oppfølging

Forslag til ny barnevernslov ble sendt på høring våren 2019. Departementet er i ferd med å vurdere de innspillene som har kommet under høringen, og det tas sikte på å fremme en lovproposisjon med forslag til ny barnevernslov for Stortinget våren 2021. Oppfølgingen av de forslagene som nå sendes på høring vil inngå i arbeidet med ny barnevernslov.

Med hilsen

Erik Bolstad Pettersen (e.f.)
Ekspedisjonssjef

Mette K. Solum
Avdelingsdirektør

5 vedlegg

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer